

KORKEAKOULUJEN RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN SEMINAARI

KUOPIO 29.8.2007

SOSIAALIALAN SELVITYS

Selvitysryhmän puheenjohtaja
Aulikki Kananoja

1. Opetusministeriö käynnisti 9.1.2007 selvitystyön, jonka tavoitteena on

- tarkastella sosiaalialan koulutusta ja tutkimusta maamme yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa ja tuottaa ehdotuksia siitä, miten koulutus ja tutkimus tulee järjestää ja mitoittaa korkeakouluissa

2. Työryhmän tehtävä

- tarkoituksenmukainen koulutusohjelmarakenne työelämän ja tutkimustoiminnan kannalta; maisteriohjelmien ja ylempien ammattikorkeakoulututkintojen rooli ja tarve
- yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen työnjako sosiaalian osaamisen koulutuksessa; yhteistyön tarpeet ja mahdollisuudet
- yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen mitoitus; alan vetovoima

2. Työryhmän tehtävä (jatkoa)

- sosiaalialan vahvojen kehittämissyksiköiden tarve ja korkeakoulusektoreiden roolit kehittämisessä
- korkeakoulusektoreiden työnjako tutkimustoiminnassa; tutkimusprofiilien ja painoalojen rakentaminen; sosiaali- ja terveysalan tutkimustyön vaikuttavuus ja yhteisrahoituksen mahdollisuudet

3. Sosiaalialan keskeisiä piirteitä

- henkilöstön määrä noin 7 % työvoimasta
- sosiaalialan korkeakoulutuksen aloituspaikoista ammattikorkeakoulutuksen osuus noin 90 % ja yliopistokoulutuksen osuus noin 10 %
- kuntien palveluksessa noin 70 – 80 %, kolmas ja yksityinen sektori kasvussa
- kelpoisuudet vahvasti säädellyt kuntien lakisääteisten tehtävien ja oikeusturvavaatimusten vuoksi
- tehtävärakennetta modernisoidaan vastaamaan maistereiden ja sosionomien osaamisalueita

4. Korkeakoulutus

- maisteri-tutkintoon johtavaa koulutusta (sosiaalityö) 6 yliopistossa, ammatilliset liseniaatintutkinnot, tohtoritutkinnot
- sosionomi-tutkintoon johtavaa koulutusta 22 ammattikorkeakoulussa: sosionomi (ml. geronomi, kuntoutuksen ohjaaja, rikosseur.alan sosionomi); ylempään amk-tutkintoon johtavaa koulutusta 6 ammattikorkeakoulussa

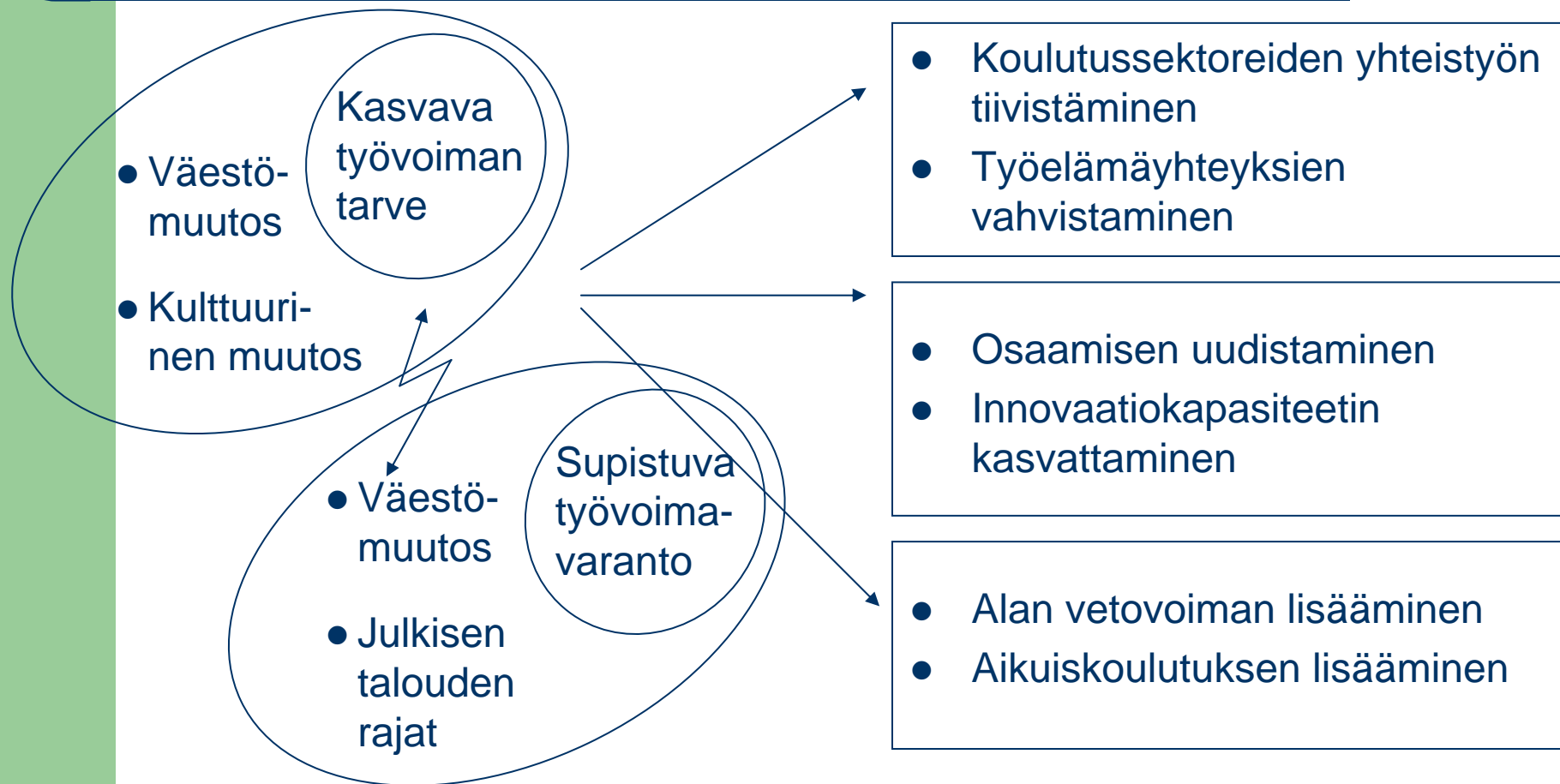
5. Sosiaalialan koulutukseen ja tutkimukseen vaikuttavia kehitystekijöitä

- väestökehitys (ikääntyminen, työikäisen väestön supistuminen, monikulttuurisuus)
- muuttuva yhteiskunnallinen ja kulttuurinen ympäristö; polarisoitumistendenssit
- kaupallisten hyvinvointipalvelujen lisääntyminen
- teknologinen kehitys

6. Keskeisiä haasteita

- palvelujen ja työvoiman tarve kasvaa (mm. Mäenpään työryhmä)
- kasvutarpeen sopeuttaminen julkistalouden raamiin
- kulttuurimuutosten vaatima paradigmanmuutos; osaamis- ja innovaatiopotentialin vahvistamisen tarve
- yhteistyöhyötyjen hakeminen sekä korkeakoulujen kesken että työelämän ja muiden sektoreiden kanssa
- alan vetovoiman varmistaminen vähenevän työvoiman oloissa

7. Sosiaalialan koulutuksen lähtökohdat ja suunnat

8. Keskeiset ongelmat

- työvoiman saatavuus, erityisesti sosiaalityöntekijöiden akuutti puute ja vaihtuvuus
- Korkeakoulusektoreiden erilaiset näkemykset maisteri-tutkinnon (yo) ja ylemmän amk-tutkinnon tuottamasta kelpoisuudesta; duaalimallin tutkintaeroista aiheutuva jännite
- työalan kehityksen ja koulutuksen riittämätön yhteensovittaminen strategisella tasolla

8. Keskeiset ongelmat (jatkuu)

- mitoitussuunnittelun vaikeus muuttuvien tehtävärakenteiden ympäristössä
- tutkimusrahoituksen niukkuus ja suuri riippuvuus julkisista rahoittajista
- kehittämisrakenteiden hajanaisuus ja eri sektoreiden kehittämisvoimavarojen puutteellinen yhteensovittaminen

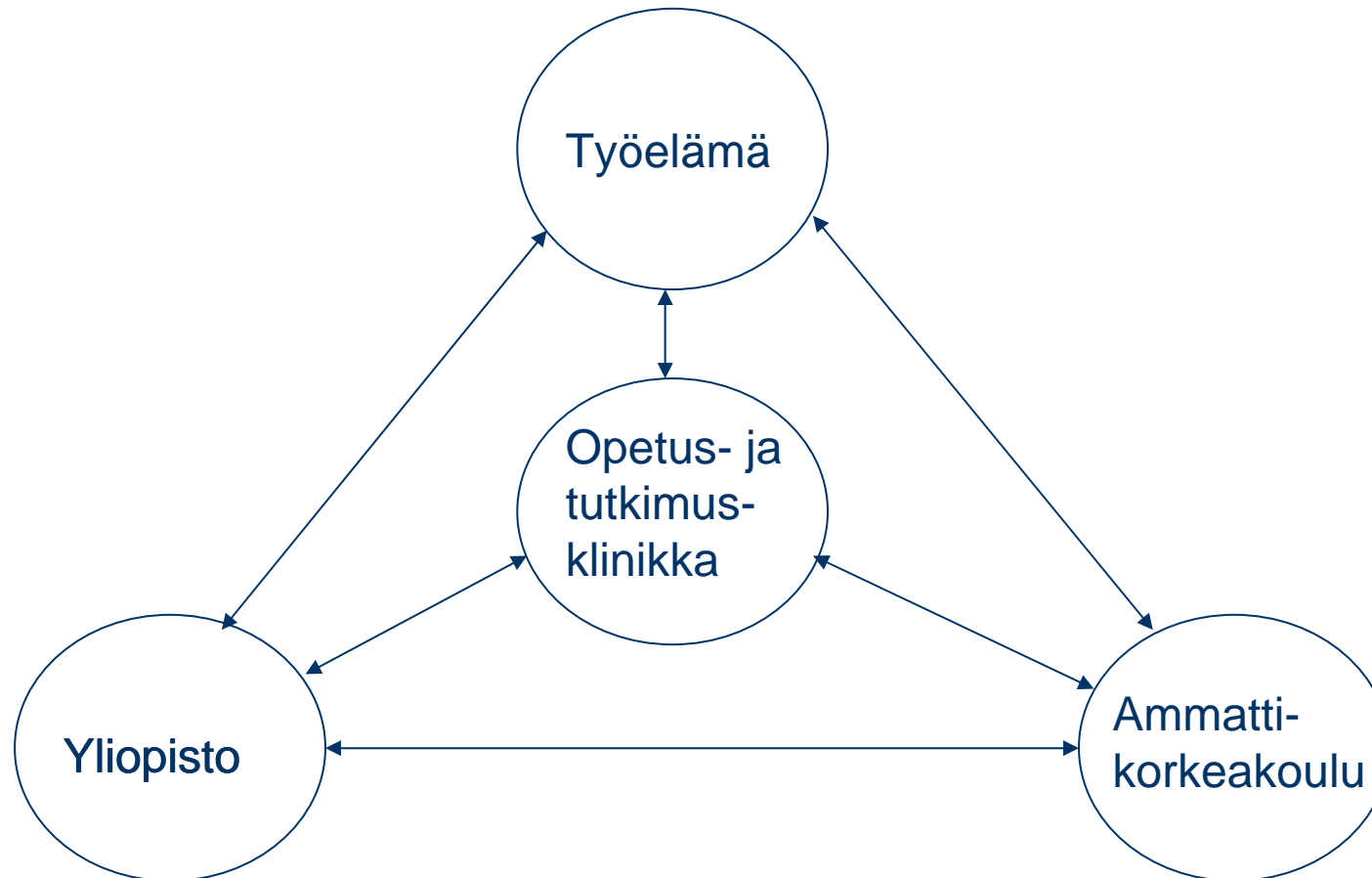
9. Kehittämislinjaukset

- koulutusohjelmarakenne
- korkeakoulusektoreiden rakenteellinen kehittäminen ja volyyymi
- yhteistyörakenteet
- tutkimus- ja kehittämistoiminta

10. Koulutusohjelmarakenne

- duaalimallin selkiyttäminen
- yliopistojen yhteyteen opetus- ja tutkimus-klinikat (6 + 1), joissa molempien korkea-koulusektoreiden opetusta, metodista kehitystyötä ja tieteellistä tutkimusta; areena käytännön työelämä
- ammatillinen tohtorintutkinto, väylä myös ylemmälle ammattikorkeakoulututkinnolle

11. Opetus- ja tutkimusklinikka

12. Korkeakoulusektoreiden rakenteellinen kehittäminen ja volyymi

- *yliopistojen* opetusyksikköjen määrä nykyisellään
- sosiaalityön koulutus: valtakunnallinen konsortio yhdenmukaistamaan koulutusohjelmia, sopimaan kehitystavoitteista, työnjaoista ja profiileista
- yliopistojen sosiaalityön aloituspaikkojen lisäys noin 100:lla, painottaen pääkaupunkiseutua sekä etelä- ja keski-Suomen yliopistoja
- erillisten maisteriohjelmien ja sivupisteiden lopettaminen
- tutkimusvoimavarojen keskittäminen, vrt. opetus- ja tutkimusklinikat

12. Korkeakoulusektoreiden rakenteellinen kehittäminen ja volyymi (jatkuu)

- *ammattikorkeakoulujen* mitoituksen suuntana ns. Mäenpään työryhmän mietintö: koulutuksen lisääminen perusteltua
- Aloituspaikka-arviot stm:n vuonna 2008 valmistuvan mitoitus suunnitelman pohjalla
- koulutusohjelmat vähintään 40 aloittajan tasolle
- aikuiskoulutuksen vahvistaminen ja mitoitus-ennuste
- vanhustyöhön oma monialainen, sektorit ylittävä koulutusohjelma

12. Korkeakoulusektoreiden rakenteellinen kehittäminen ja volyyymi (jatkuu)

- Ruotsinkielisen yliopistokoulutuksen volyyymi nykyisellään, ammattikorkeakoulujen volyymin lisäys erityisesti pääkaupunkiseudulle
- Kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen

13. Korkeakoulusektoreiden yhteistyö- rakenteet

- valtakunnallinen elin työelämän ja koulutuksen strategisen tason tavoitteiden sekä eri koulutussektoreiden tehtävien yhteensovittamista varten
- korkeakoulusektoreiden sosiaalialan opetusverkostojen yhteistoiminnan vakiinnuttaminen
- yhteistyö opetus- ja tutkimusklinikoissa

13. Korkeakoulusektoreiden yhteistyö- rakenteet (jatkuu)

- yhteistyö käytännön opetuksessa ja sen ohjauksessa
- paikallisesti yhteistä opetusta
- opintopolkujen ja hyväksilukemisen sopimukset verkostojen yhteiseksi tehtäväksi

14. Tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat ehdotukset

- yliopistojen tutkimusvoimavarojen vahvistaminen ja keskittäminen; opetus- ja tutkimuslinikat erityisvaltionosuuden piiriin (vrt. terveydenhuolto)
- ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisvoimavarojen vahvistaminen, erityisesti alueellisten kysymysten näkökulmasta
- hajanaisen kehittämiskokonaisuuden koordinaation parantaminen; voimavarojen yhteisesti neuvoteltu suuntaaminen opetusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön sopimuksin
- kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa